

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

КРИМІНАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: для всіх

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин): 4 (денна форма: год.: 20 - лекції; 28 – семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 6 - лекції; 6 – семінарські, 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Пономарьова Валентина Леонідівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: викладач

Кафедра: загальної та практичної психології

Робочій e-mail: kloshkavalentyna@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: понеділок 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни Причини злочинності, пов'язані з якостями особистості

Мета дисципліни Метою вивчення кримінальної психології є вивчення психології злочинності та віктимності (поведінка жертви), особистості злочинця/злочинних груп; дослідження типових особливостей, притаманних злочинцю, причин та закономірностей їх виникнення і розвитку, шляхів виправлення.

Результати навчання:

- Здійснювати аналітичний пошук відповідної до проблеми науково-практичної інформації із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (документальні матеріали, методи, експертизи, т.д.).
- Вмінню організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів діагностики криміногенних нахилів та віктимності.
- Робити психологічний прогноз щодо розвитку злочинної особистості та групи.
- Доступно і аргументовано представляти результати психологічного аналізу у писемній та усній формах, а також брати участь у фахових дискусіях у кримінальній галузі психології.
- Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності (психологічний механізм правопорушень).

- Володіти навичками в області науко-практичної комунікації й діагностики (захисна поведінка, невербальні прояви, взаємодія в процесі спілкування тощо) та знаннями щодо роботи із віктимними, злочинними особистостями та групами.
- Здатність до обґрунтування психологічних висновків із судово-слідчої практики.

4. Зміст дисципліни

ТЕМА № 1. Поняття кримінальної психології як науки. Злочинність як кримінально-психологічне явище.

ТЕМА № 2. Злочинність як кримінально-психологічне явище.

ТЕМА № 3. Поняття особистості злочинця та основні детермінанти її формування (біологічні, соціальні, демографічні, індивідуальні, тощо).

ТЕМА № 4. Особистість як суб'єкт злочину (кримінально-психологічний портрет особистості; акцентуації характеру злочинців; класифікація злочинних типів).

ТЕМА № 5. Психологічний механізм злочину.

ТЕМА № 6. Психологія жертви злочину (віктимності). Психологічні рекомендації потенційній та реальній жертві.

ТЕМА № 7. Група як суб'єкт злочину. Психологія організованої злочинності.

ТЕМА № 8. Психологічні особливості злочинності неповнолітніх.

ТЕМА № 9. Психологічні особливості злочинності серед жінок.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять Згідно з «**Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ**» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність. Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «**Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ**». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки. Використання технологій штучного інтелекту Навчальна дисципліна не передбачає використання здобувачами генеративних моделей штучного інтелекту. Генерація тексту для виконання індивідуальних занять або підготовки до семінарських занять буде кваліфікуватися як порушення академічної доброчесності.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Шкала оцінювання та нарахування балів за поточний контроль відбувається

відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Форма проміжного контролю – модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю – залік.

Схема формування підсумкової оцінки

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях, участі у роботі на лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання МКР
Мінімальний рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Шкала переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в оцінку за традиційною шкалою

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	не зараховано (повторний курс)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінювання під час аудиторних занять враховує активність студентів на занятті, рівень розуміння матеріалу та використання його при розв'язанні практичних завдань, грамотна побудова усних відповідей та якість оформлення письмових відповідей, презентацій чи інших видів завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Студент вільно володіє матеріалом, ґрунтовно та всебічно розкриває зміст питання із використанням наукових термінів; викладає самостійно, вільно, аргументовано, проявляє нешаблонність мислення; висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів.
4 бали	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом; розкриває теоретичні відомості з питань дисципліни; знає основні теоретичні положення з питань курсу. Однак, допускає незначні огріхи при відповіді на питання чи прослідковується деяка неповнота відповіді, скутість у висловленій думці, або не демонструє здатність висловлювати та аргументувати своє ставлення до альтернативних поглядів на питання.
3 бали	Студент володіє мінімальним понятійним і фактичним апаратом; розкриває зміст питання поверхово, фрагментарно, непослідовно, пояснення термінів неповні або не науковому рівні; не демонструє здатність до глибокого аналізу, використання обов'язковою літературою, не може повністю розкрити сутність окремих технологій, навести власні приклади.
2 бали	Студент володіє базовим понятійним і фактичним апаратом, розкриває зміст питання, але поверхово та обмежено, є неточності або огріхи у відповідях, відсутня аргументація або вона слабо розвинена. Демонструє обмежену здатність висловлювати власні думки та робити висновки. Завдання для самостійної роботи не виконані.
1 бал	Студент демонструє мінімальне володіння понятійним і фактичним апаратом. Розкриття змісту питання фрагментарне та поверхове. Допускає велику кількість неточностей та помилок у відповідях, аргументація відсутня. Не виявляє здатності до глибокого аналізу чи критичного мислення.
0 балів	Відсутній на занятті без поважних причин

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями: рівень опанування темою, ступінь орієнтації в опрацьованому матеріалі, самостійність, активність, зацікавленість студента в обговоренні питань для самостійного вивчення.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, з узагальненням і висновками, додано творчий підхід до завдання, візуалізація матеріалу; під час виконання використано сучасна література, наведено власні приклади; якість оформлення роботи відповідає нормам. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
4 бали	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, наведено приклади, але відсутні висновки, творчий підхід до розв'язання завдання, не використана сучасна література; якість оформлення роботи відповідає нормам з окремими недоліками. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
3 бали	Студент виконав самостійну роботу, однак її результати не в повному обсязі або несвоєчасно, під час її виконання не використав сучасну літературу, не навів приклади, оформлення роботи має недоліки, не відповідає встановленим вимогам. При захисті завдання не може пояснити більшу частину представленої інформації
2 бали	Студент виконав самостійну роботу з мінімальним рівнем розкриття суті завдання, не в повному обсязі та несвоєчасно. Якість оформлення роботи має серйозні недоліки. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
1 бал	Студент виконав самостійну роботу, однак повністю не орієнтується у ньому. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
0 балів	Самостійну роботу не виконано.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі та включає два теоретичних питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом, вміння застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильно зробив висновки, додав власну оцінку поставленому запитанню, правильні приклади
4	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильні приклади, однак не зробив висновки, не додав власну оцінку поставленому запитанню
3	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував фрагментарне розуміння матеріалу, не зробив висновки. Приклади практичної реалізації шаблонні.
2	На питання МКР студент подав відповідь без розуміння суті питання.
1	На питання МКР студент подав відповідь, яка є перефразуванням поданого питання
0	Не відповів на питання

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. Юридична психологія. К.: КНТ, 2007. 360 с.
2. Бедь В.В. Юридична психологія: [Текст] / В.В. Бедь / Навчальний посібник. – Львів, 2002. – 376 с.
3. Психологія підліткової віктимності : [монографія]. /С. О. Гарькавець. – Луганськ : вид-во «Ноулідж», 2013. – 175с.

4. Головкін Б.М. Віктимна поведінка жертв злочину - Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 124-135
5. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання: [Текст] / Н.Ю.Максимова, Л.А.Мороз, Л.І.Мороз, С.І.Яковенко [За ред. С.І.Яковенка] / Навчальний посібник; – К., 2005.
6. Матієнко Т.В. ПСИХОЛОГІЯ ЖЕРТВИ (ПОТЕРПЛОГО) ЗЛОЧИНУ. МВС УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ,
7. Марчак В.Я. Обмежена осудність.-Чернівці: Чернівецький нац. ун-т., 2013. – 460 с. (<http://www.lib.nau.edu.ua/search/Details.aspx?id=307986&lang=uk-UA>)
8. Медведєв В.С. Кримінальна психологія : підручник для вузів.– Київ : Атіка, 2004 . – 367 с. (<http://www.lib.nau.edu.ua/search/Details.aspx?id=77304&lang=uk-UA>)
9. Медведєв В.С. Психологія злочинної діяльності.: навч. посіб. К., 2012
10. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: [Текст] / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько / Підручник.- К., 2013. – 352 с.
11. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т.В.Варфоломєєва, В.Г. Гончаренко, В.І. Бояров. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 504 с. (<http://www.lib.nau.edu.ua/search/Details.aspx?id=264655&lang=uk-UA>)
12. Орбан-Лембрик Л.Е., Кошинець В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник.– Режим доступу <http://ualibrarium.narod.ru/human/psychologija.html>

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології від «15» січня 2024 р., протокол № 8